

“Kutsal” Dügüm Sözcüğünün Anlambilimsel Profili -Derlem Temelli Bir Çözümleme-

Ayşe Eda GÜNDOĞDU

Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Dilbilimi
Bölümü, Konya, Türkiye
aedagundogdu@gmail.com

Mehmet Akif DUMAN

Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Dilbilimi
Bölümü, Konya, Türkiye
akifduman@live.de

Makale Bilgileri ÖZ

Makale Geçmişi

Geliş: 12.10.2022

Kabul: 14.12.2022

Yayın: 30.12.2022

Anahtar

Kelimeler:

Kutsal, Derlem,
Eşdizimlilik, Anlam
Tercihi, Anlam Ezgisi.

Dilsel bir yapıyı anlambilimsel açıdan çerçeveleme süreci, araştırma konusu birimin çeşitli bağlamsal yönelimlerini ortaya koyma ve aynı dizgede yer alan diğer öğelerle olan ilişkisini ayrıntılı olarak betimleme yoluyla gerçekleştirilmektedir. Bu açıdan anlambilimsel profiline ulaşmak istenen bir birimin doğal dil dizgesi içerisindeki çeşitli örüntülerinin araştırılması, çerçeveleme sürecindeki öncül adımlardandır. Bu çalışmada kültürel bir sözcük olarak değerlendirilen kutsal düğüm sözcüğünün anlambilimsel profilini ortaya koymak amaçlanmıştır ve bu bağlamda düğüm sözcüğün eşdizimlilik, anlam tercihi ve anlam ezgisi görünümleri derlem temelli olarak incelenmiştir. Belirli bir yapının dizgesel görünümlerini betimleme sürecinde derlemlerin güvenilir veri kaynakları olması, bu çalışmanın derlem temelli yürütülmesindeki en önemli motivasyondur. Veri toplama sürecinde, düğüm sözcüğün Türkçe Ulusal Derlemi 3.0 aracılığıyla derlem denetimi gerçekleştirilmiş, elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir.

Semantic Profile of the Node Word Kutsal -A Corpus Based Analysis-

Article Info

ABSTRACT

Article History

Received: 12.10.2022

Accepted: 14.12.2022

Published: 30.12.2022

Keywords:

Kutsal, Corpus,
Collocation, Semantic
Preference, Semantic
Prosody.

Context-based analysis is widely used in the process of framing a linguistic structure in terms of semantics. In this respect, researching the patterns of the structure within the natural language system is one of the most important steps in framing. In this study, the node word kutsal, which can be considered as a cultural word, were examined on a corpus basis within the scope of collocations, semantic preference and semantic prosody. The most important reason to conduct the study in corpus-based approach is that corpora are reliable data sources in the process of describing the patterns of a linguistic structure. During the data collection process, the node word was analyzed through Turkish National Corpus 3.0 and the data were analyzed by content analysis.

Atıf/Citation: Ayşe Eda G., Mehmet Akif D. (2022). “Kutsal” Dügüm Sözcüğünün Anlambilimsel Profili -Derlem Temelli Bir Çözümleme-, *Medeniyet ve Toplum Dergisi*, 6 (2), 160-171.

“This article is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) (CC BY-NC 4.0)”

1. GİRİŞ

Derlemler aracılığıyla elde edilen bağımlı dizin görünümüleri, dilsel birimlerin anlambilimsel özelliklerine ilişkin karakteristik ve zengin bağlamsal bilgiler vermesi açısından anlambilim çalışmalarının odak noktasını oluşturmaktadır (Scott ve Tribble, 2006). Bu kapsamda bir sözcüğe ilişkin anlamsal sınırların çizilmesinde, sözcüğün bağımlı dizin görünümündeki örüntülerinin kapsamlı olarak ortaya konması anlambilimsel açıklama sürecinde önemli bir yer tutmaktadır. Bu çalışmada *kutsal* düğüm sözcüğünün eşdizimlilik, anlam tercihi ve anlam ezgisi örüntüleri konu edilmektedir.

Eşdizimlilik örüntüsü ad, sıfat, eylem gibi içerik sözcüklerinin (content word) aynı dizge içerisinde yer alan kendi türünden ya da farklı bir türden diğer içerik sözcükleriyle olan anlamsal bağımlılık düzeyleri olarak ele alınmaktadır. Alanyazına Firth (1951) tarafından kazandırılan bir terim olan eşdizimlilik, modern dilbilim/anlambilim çalışmalarında büyük oranda sıklık temelli bakış açısıyla şekillendirilmekte ve belirli bir dilsel dizgede sık tekrarlanan içerik sözcükleri arasındaki ilişkiye gönderimde bulunmaktadır. Eşdizimlilik sınırlarının çizilmesi sürecinde, ilk kez Saussure (1985) tarafından dile getirilen *dizisel eksen* ve *dizimsel eksen* terimleri büyük bir önem taşımaktadır. Dizisel eksen, bir dizgedeki dikey konumda, içlemsel açıdan kabul edilebilir ve yer değiştirebilir bütün birimlerle açıklanabilirken dizimsel eksen sözcüksel birimlerin yan yana gelmesi ile oluşan anlamsal/yapısal olarak kabul edilebilir düzeydeki bütün birliktelik kullanımlarını temsil etmektedir (bkz. Şekil 1).

Şekil 1. Dilde Dizisel ve Dizimsel Eksen Görünümleri

Şekil 1 incelendiğinde dilde belirli bir içeriğin yatay ve dikey seçimler aracılığıyla üretildiğini söylemek mümkündür. Eşdizimlilik örüntüleri yatay görünüm aracılığıyla izlenen bir yapılanma olarak düşünülebilir. En az iki sözcükten oluşma, yinelenen bir yapıya sahip olma, nedensizlik sergileme, önüretimli olma ve tahmin edilebilir olmama alanyazında¹ eşdizimsel örüntülerin temel özellikleri olarak kabul edilmektedir. Bu kapsamda eşdizimsel bir yapılanmadan söz edebilmek için bir arada görülme sıklığı anlamlı derecede yüksek olan en az iki içerik sözcüğüne gereksinim duyulmaktadır. Eşdizimsel yapıların en tipolojik özelliği ise kavramlaştırmaya bağlı olarak dillerarası farklılıklar sergilemesidir. Örneğin Türkçede *sert kahve* dizilimi, İngilizcede *strong coffee* dizilimi ile karşılanmaktadır. Dillerarası bu farklılık eşdizimsel örüntülerin önüretimli ve tahmin edilemez olmasını da beraberinde getirmektedir.

Anlam tercihi görünümüleri ise bir düğüm sözcük etrafında eşdizimsel olarak örüntülenen diğer sözcüklerin kendi aralarında, belirli içlemsel ortaklıklarla oluşturduğu kümeler olarak değerlendirilebilir (Stubbs, 2001a). Buna paralel olarak Sinclair (2004) dildeki belirli sözcüklerin ortak bir anlam çerçevesinde bir araya geldiğini ve bu çerçeveyi paylaştığını belirtir. Bu kapsamda anlam tercihiyle ilişkin çözümlemeler eşdizimsel yapılanmaların ortak uzanımlarına odaklanmakta ve bu öğelerin ulamsal dağılımlarını ortaya koymaktadır. Anlam tercihi görünümüleri, eşdizimsel öğelerin sınıflandırılması ve ulamsal olarak açıklanması yoluyla elde edilmektedir. Tablo 1'de Türkçede *serin* sıfatının anlam tercihi görünümüne ilişkin bir kesit yer almaktadır (ayrıntılı bilgi için bkz. Gündoğdu, 2018).

¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Sinclair, 1991; Sinclair, 1992; McCardell, 1995; Hoey, 2000; Stubbs, 2001a; Stubbs, 2001b; Seretan, 2011.

Tablo 1. *serin* Sıfatı Anlam Tercihi Görünümleri

Tanım	Ulam	Eşdizimsel Öge	f	ft
Tanım-1	DOĞAL ÇEVRE	rüzgâr (10), hava (8), gölge (4), yayla.	23	41
	ZAMAN	gece (3), gün (3), sabah (2), ay, ikindi, sonbahar, vakit.	12	
	YER	sokak (2), yer (2), bahçe, dükkân.	6	
Tanım-2	SIVI	su (8), damla (2), ırmak (2), damlacık, deniz, şarap.	15	15
Toplam			56	56

Tablo 1’de *serin* sıfatına ilişkin iki farklı sözlüksel tanım düzlemindeki anlam tercihi görünümüne yer verilmiştir. Tanım-1 kapsamındaki (*Terletmeyen, soğuğa yakın.*²) eşdizimsel ögeler DOĞAL ÇEVRE, ZAMAN ve YER ulamları doğrultusunda çeşitlenirken Tanım-2 kapsamındaki ögeler (*Ilıkla soğuk arası, az soğuk.*) SIVI ulamı çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bu açıdan aynı sözcüğe ilişkin farklı tanım gösterimleri, o sözcüğün anlam tercihi potansiyelini etkileyen en önemli faktörlerdendir.

Anlam tercihi örüntüleri iki farklı boyuta sahiptir. Bunlardan ilki örüntülerin bütün metin türlerinde aynı görünüme sahip olamayabileceğine ilişkindir. Farklı bağlamsal görünüm, farklı türsel eğilimler ve metinsel alanlar söz konusu görünümüne etkileyebilmektedir (Stubbs, 2002; Bednarek, 2008). Yazılı metin/sözlü metin, formal bağlam/informal bağlam, estetik tür/bilgi verici tür gibi ayrımlar aynı düğüm sözcüğün anlamsal tercihlerini etkileyebilmektedir. Bu bağlamda araştırma konusu sözcüğe ilişkin kapsamlı bir profil çizmek için genel amaçlı bir derlemden veri elde etmek önem taşımaktadır. Söz konusu örüntülere ilişkin diğer bir boyut ise düğüm sözcüğün eşdizimlilik sergilediği sözcük türüne ilişkindir. Örneğin [AD+AD] eşdizimliliklerindeki ulamlama süreci ile [AD+EYLEM] birlikteliklerindeki ulamlama süreci bu bağlamda farklılaşacaktır. Bu kapsamda Stubbs (2002) anlam tercihi araştırmalarında biçimsel ve anlamsal ölçütlerin mutlaka belirgin hale getirilmesi gerekliliğini ifade etmektedir.

Araştırmanın üçüncü düzlemi olan anlam ezgisi örüntüleri ise yalnızca sözcük ya da sözcük birliktelikleri düzeyinde değil, daha geniş bağlamsal düzeyde derinlemesine bir analiz ile ortaya çıkabilen tutumsal birtakım yönelimler olarak değerlendirilmektedir. Bu yönelimler olumlu, olumsuz, yansız olabilmekle birlikte sınırlı bağlamlarda ihtimal, mutlaklık gibi farklı değerlerle karşımıza çıkabilmektedir (Stubbs, 1995; Stubbs, 2001b; Partington, 1998; Geeraerts, 2010). *Yüzünden/sayesinde/nedeniyle* gibi gerekçelendirme bildiren birimlerin aynı işleve sahip olmakla birlikte her birinin bağlama farklı bir tutumsal değer kazandırması, anlam ezgisi görünümü kapsamında Türkçe için uygun bir örnek oluşturmaktadır.

2. YÖNTEM

Araştırmada betimsel desen kullanılmıştır. Betimsel desen kapsamındaki çalışmalar neden, etki gibi değişkenlere dayalı parametreleri ölçmekten çok, varolan bir olguyu ya da durumu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Elde edilen veriler içerik çözümlemesinin bir metodu olan tematik analiz ile çözümlenmiştir. Glesne (2013) tematik analizi “sözel, yazılı vb. materyallerden elde edilen verilerin içerisinde örüntü bulmak amaçlı yapılan kodlamalar” olarak tanımlamaktadır. Bu çalışmada eşdizimlilik temasında [SIFAT+AD] örüntüleri; anlam tercihi temasında NESNE, YER, SOYUT YAPILANMA, GÖSTERGE, DOĞA, ETKİNLİK, İNSAN, ZAMAN ulamları; anlam ezgisi temasında *olumlu anlam ezgisi, olumsuz anlam ezgisi, yansız anlam ezgisi* kodlamaları kullanılmıştır.

Araştırmanın veri setini Türkçe Ulusal Derlemi 3.0 (TUD 3.0) veritabanında yer alan

² Tanım içeriklerinin oluşturulma süreci için bkz. Gündoğdu, 2018.

yazılı metinler oluşturmaktadır. “TUD 3.0 günümüz Türkçesinin dengeli, büyük ölçekli (50 milyon sözcük) ve genel amaçlı bir derlemi olacak biçimde tasarlanmıştır. TUD 3.0 50 milyon sözcükten oluşan, 24 yıllık bir dönemi (1990-2013) kapsayan, günümüz Türkçesinin çok sayıda farklı alan ve türlerden yazılı ve sözlü örneklerini içeren, geniş kapsamlı, dengeli ve temsil yeterliliğine sahip, genel amaçlı bir referans derlemidir. Kullanıcılar çok çeşitli kısıtlama ölçütleri ile (medya, metin örnekleme, konu alanı, türev metin biçimi, yazar cinsiyeti, hedef okur ve metin türü vb.) sorgularını gerçekleştirebilirler. Ayrıca TUD 3.0 sürümünde kullanıcılar sözcük türüne ve eklere göre de sorgu yapabilmekte; çoksözcüklü birimleri arayabilmektedir. Ayrıca sorgularını düzenli ifadeler olarak da gönderebilmektedir” (Aksan vd., 2012).

Veri toplama sürecinde *kutsal* düğüm sözcüğü derlem arayüzünde aratılmış ve sorgu sonucunda bağımlı dizin görünümüne ulaşılmıştır (Bkz. Şekil 2). Veri setinin oluşturulma sürecinde toplam 3415 görünüm içerisinde rastlantısal olarak 2000 tanesi örnekleme dahil edilmiştir.

Tür	Künye	YAZILI TÜMCE
W-TG03A0A-0203-2109		Bu “Kamuoyu”nu, “ <i>kutsal</i> mülkiyet kurumu”nu korumak amacıyla burjuvazi yaratmış ve bugüne dek sürdürmüştür.
W-FH03A3A-2022-1264		Bu nedenle <i>kutsal</i> metinlerin gerçek anlamlarını bulacağız derken, onu değiştirmek, ona kendisinde bulunmayan birtakım hayal edilmiş öğeler (unsur) karıştırmaya izin vermek sayılır.
W-JA16B2A-1495-773		Nasıl yap ardin, bilemem, ama en küçük mutluluk anlamında bile şükrederdin, bizi birbirimize yazdığı için, <i>kutsal</i> yaşayışla onurlandırdığı için, tüm günahlarımızdan ve günahlarımızdan sonra başışladığı için.
W-NA16B1A-1466-75		Bekaret sancağını şanlı şerefli <i>kutsal</i> bir emanet olarak kocasına saklayan, bankaya yatırıp faiz alan, anasına babasına saygılı, erkek öğrenci görünce yolunu ve mahallesini değiştiren, erkek öğrencilerle aynı servise binmeyen, erkek öğrencilere dokunmayan, kız kıza lezbiyen ilişkilerde bulunan ama bekaret sancağını asla ve kafa düşman kuvvetlerine teslim etmeyen kız öğrenciler iffetli öğrencilerdir.
W-MH03A2A-2027-554		“Hades’in evinin solunda <i>kutsal</i> bir kaynak bulacaksın, ve onun yanımda duran beyaz bir selvi.
W-DA16B3A-2680-828		Sarah olay karşısındaki görüşünü şöyle dile getirdi: “Geçmişte Kral <i>kutsal</i> totemin hırsızları çarparak cezalandıracağını, söylemişti.
W-MA16B3A-0504-823		“Hasan, şu kamayı al, camiye götürüp <i>kutsal</i> eşyaları sakladığımız sandığa koy!” dedi yaşlı hoca.
W-OH03A1B-3139-1209		Son zamanlarda, <i>Kutsal</i> Kitap Komisyonu’na da dediğim gibi, ‘akkültürasyon veya inkültürasyon terimleri yeni terimler olabilir, fakat inkültürasyon büyük inkarnasyon sırnın bir faktörünü çok iyi açıklamaktadır’.
W-MB04A3A-1260-1768		ŞİİRSEL Mİ ŞİİRSEL, KUTSAL MI KUTSAL BİR AÇAÇ:
W-JA16B4A-0854-410		Sevgi olayı « <i>kutsal</i> »dır.

Şekil 2. TUD 3.0 Tümce Görünümü Arayüzü/*kutsal* (Aksan, vd., 2012)

Veri setinin oluşturulmasının ardından, elde edilen verilerin kodlanması-ulamlanması süreci başlamıştır. Çalışmada, özellikle anlam ezgisi örüntülerinin kodlanmasında tek bir tümcenin anlamsal bütünlük açısından yeterli olmadığı durumlarda *tanık tümce görüntüleme* opsiyonu kullanılmıştır. Veriler sıfatın niteleyici konumundaki görünümüyle sınırlandırılmış, yüklemcil olanlar araştırmanın dışında tutulmuştur.

3. BULGULAR VE YORUM

Araştırma konusu düğüm sözcüğün anlambilimsel örüntülerini ortaya koymadan önce anlamsal sınırlarını belirlemek amacıyla sözlüksel görünümü incelenmiştir. *Kutsal* düğüm sözcüğünün Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük (2011) görünümü aşağıdaki gibidir:

1. “sıfat, din bilgisi Güçlü bir dinî saygı uyandıran veya uyandırması gereken, kutsi, mukaddes.”

2. “sıfat Tapınılacak veya yolunda can verilecek derecede sevilen, kutsi, mukaddes, lahut: Ashkın kutsal tarafına inanmamı sarhoşluk belirtisi diye yorumladım. - Halide Edip Adıvar”

3. “sıfat Bozulmaması, dokunulmaması, karşı çıkılmaması gereken, üstüne titrenilen: Demokraside, insanın en doğal, en kutsal hakları bir pazarlık konusu olur. - Necati Cumalı”

4. “sıfat, felsefe Tanrı'ya adanmış olan, tanrısal olan.”

Sözlükte yer alan tanımlarla derlemdeki tanık tümceler anlamsal açıdan eşleştirildiğinde Tanım-1 ile Tanım-4’ün ayrıştırılamayacak kadar ortak içlemsel özelliklere sahip olduğu gözlemlenmiş, bu nedenle söz konusu tanımlar birleştirilmiş ve araştırma üç farklı tanım düzeyi üzerinden ilerlemiştir.

3.2. Kutsal Düşüm Sözcüğünün Eşdizimlilik Görünümleri

Araştırma konusu düşüm sözcükle aynı dizim ekseninde yer alan eşdizimsel ögeler (EÖ) ve bu ögelerin sıklık dağılımları Tablo 2’deki gibidir.

Tablo 2. Kutsal Düşüm Sözcüğünün Eşdizimlilik Görünümleri³

EÖ	f	EÖ	f	EÖ	f	EÖ	f	EÖ	f
kitap	302	meslek	10	koalisyon	6	rakam	4	ideoloji	3
toprak	51	ritüel	10	kurum	6	öykü	4	insan	3
ruh	46	amaç	9	şehir	6	simge	4	kadeh	3
yer	43	eşya	9	tapınak	6	totem	4	kılıç	3
görev	39	hak	9	yolculuk	6	vatan	4	koku	3
metin	36	iş	9	anlam	5	yurt	4	makam	3
değer	34	ana	8	baba	5	ziyaret	4	mezar	3
mekân	32	dava	8	haç	5	adam	3	mızrak	3
emanet	30	hayvan	8	kâse	5	aile	3	motif	3
devlet	29	hazine	8	kaynak	5	anne	3	mücadele	3
varlık	25	ışık	8	mabet	5	armağan	3	nehir	3
su	24	evlilik	7	nesne	5	ayın	3	ödev	3
ittifak	20	kişi	7	sayı	5	banyo	3	sembol	3
savaş	20	söz	7	vazife	5	bitki	3	sevgi	3
kent	17	yapı	7	yasa	5	bölge	3	sıvı	3
ağaç	14	aşk	6	acı	4	coğrafya	3	sözcük	3
gün	14	ateş	6	bakire	4	çağrı	3	yaratık	3
güç	13	ekmek	6	cihat	4	dil	3	yazı	3
tören	13	hizmet	6	din	4	ev	3	zafer	3
taş	11	inek	6	heykel	4	gelenek	3		
alan	10	kadın	6	inanç	4	göl	3		
dağ	10	kilise	6	meyve	4	harf	3		

Kutsal düşüm sözcüğüyle eşdizimlilik sergileyen ögeler incelendiğinde *kutsal kitap* öbeğine rastlanma sıklığının diğer ögelere göre çok daha yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Söz konusu kullanımların bir kısmı *Kutsal Kitap* biçiminde semavi dinlerin kutsal kaynaklarına doğrudan özel ad olarak gönderimde bulunurken bir kısmı da herhangi bir inanç sisteminin kabul ettiği kaynağa gönderimde bulunmaktadır:

(1) “*Kutsal Kitap*’ta bile bir zamanlar insan kurbanının Yakınoğu’da uygulandığına ilişkin verilere rastlıyoruz.” (W-PA16B1A-0179-1197)

(2) “Şiir, mektup, deneme ansiklopedi, *kutsal kitap* alıntıları, menâkıbnâme, piyes, otobiyografi postmodern romanın anlatı metinleridir.” (W-TG03A1B-3280-611)

Öte yandan *kutsal kitap* örüntüsünün ideolojik ya da akademik bir alanda en önemli kitaplara da gönderimde bulunduğu elde edilen diğer bir bulgudur. Söz konusu bağlamlarda *kutsal* sıfatı düzenlamsal boyutu aşmakta ve değişmeceli anlam uzanımına sahip olmaktadır.

(3) “Tüm dünyada Yaşargil adı beyin cerrahisinin milâdı, yazdığı kitaplar da beyin cerrahisinin *kutsal kitabı* olarak kabul görmektedir, çünkü onunla birlikte konsept geri dönmek üzere değişmiştir.” (W-LI29D1B-2448-1982)

(4) “Sözü buradan Frederick Siebert, Theodore Peterson ve Wilbur Schramm’in ‘50’li yılların sonunda yayımladıkları ve hâlâ basın kuramları alanının *kutsal kitabı* sayılan Four Theories of the Press’e (Basının Dört Kuramı) getirebiliriz.” (W-LD36E1B-2854-822)

Tablo 2 çerçevesinde *kutsal toprak*, *kutsal ruh*, *kutsal yer*, *kutsal görev* örüntülerinin yüksek sıklık gösteren diğer yapılardan olduğu gözlemlenmektedir. Bu bağlamda tanık tümceler incelendiğinde *kutsal* düşüm sözcüğünün büyük oranda dini veya siyasi söylem alanında karşımıza çıktığı söylenebilir:

³ Tabloya sıklığı 3’ten büyük ögeler dahil edilmiştir.

(5) “Şöyle ki, Yahya suyla vaftiz etti, ama sizler birkaç güne kadar Kutsal Ruhla vaftiz edileceksiniz.” (W-IA42B4A-0302-892)

(6) “Kutsal topraklarda hac farızasını yerine getirirken memleketlerinde büyük bir deprem olduğu haberini alan Açeli hacılar, döndüklerinde, geride bıraktıkları birçok yakınlarını bulamadı.” (W-RE30D1B-2121-1122)

(7) “Örneğin, bu peygamber, kavmini kutsal toprağa götürme emrini alıp bu emri bildirdiği zaman, Yahudiler, “Ya Musa, orada o sert ve zorlu kavim oturdukça biz oraya gitmeyiz; istersen sen Rabbinle beraber git, onlarla savaş, biz işte burada durmaktayız” derler.” (W-FH03A3A-2022-1040)

(8) “Daha bunun gibi binlerce efsaneye sahne olan bu kutsal topraklara Türk ulusu, Anadolu adını verirken canı gibi, anası gibi sevdiği vatanına olan sevginin derecesini belirtmiştir.” (W-SG03C4A-3372-2453)

Dügüm sözcüğün dini ve siyasi söylemin yanı sıra günlük hayatın içerisinde olan, değer atfedilmek veya ön plana çıkarılmak istenen kavramlara yönelik kullanımları da söz konusudur:

(9) “Çocuk yetiştirmek dünyada en kutsal ve hayat boyu devam ettirilmesi gereken en önemli sanattır.” (W-UC05A2A-1467-1749)

(10) “Yani çalışmak bir haktır, en kutsal haktır.” (W-CE05A3A-1274-2051)

Kutsal düğüm sözcüğünün gönderimleri incelendiğinde, sözcüğün metinlerarası ve göstergelerarası ilişkiler kurmaya son derece yatkın olduğu da elde edilen diğer bir bulgudur. Bu kapsamda örnek verilebilecek *Kutsal Ruh*, *Kutsal Kitap*, *kutsal ateş*, *kutsal emanet* gibi örüntüler dini, tarihi, sosyolojik, mitolojik vb. çeşitli gönderimlere sahiptir. Söz konusu örnekler hem düzanlam hem de değişmeceli anlam düzeylerinde karşımıza çıkmaktadır:

(11) “Bu felsefenin örnek olarak öne sürdüğü kişi Promete idi ki, bilindiği gibi Promete, insanlara ateşi yasaklayan Yunan baştanrısı veya tanrılarında kutsal ateşi çalıp insana getiren, bu sebeple de tanrılar tarafından sürekli cezaya çarptırılan tanrı-soylu bir kişi idi.” (W-QH42C2A-0817-2005)

(12) “Kadın, evleneceği zaman babası ya da ağabeyi tarafından adeta kutsal emanetmiş gibi kocasına devredilir.” (W-RI22C2A-0404-1429)

Son olarak, araştırma konusu düğüm sözcüğün ironi/tersinleme amaçlı kullanımları da derlemde rastlanan diğer bir anlamsal eğilimdir. Bu bağlamda *kutsal* düğüm sözcüğü “belirli bir kavrama fazla ya da gereksiz değer atfedilmesi” alt metnini oluşturmaktadır.

(13) “Tekstil sektörünün kutsal koleksiyon mevsimindeyiz.” (W-UI45F1D-4815-14)

3.3. *Kutsal* Dügüm Sözcüğünün Anlam Tercihi Görünümleri

Kutsal düğüm sözcüğünün anlam tercihi görünümünü (ATG) ortaya koymak amacıyla derlemdeki tanık tümceler üç farklı tanım düzeyi kapsamında sınıflandırılmıştır. Tanım-1 (“Güçlü bir dinî saygı uyandıran veya uyandırması gereken, kutsi, mukaddes.”) doğrultusunda ele alınabilecek anlam tercihi görünümüne Tablo 3’te yer verilmiştir.

Tablo 3. *Kutsal* Düşüm Sözcüğü/ATG (Tanım-1)

Ulam	E-Ö	f
NESNE	<i>kitap, emanet, su, taş, eşya, hazine, ekmek, haç, kâse, nesne, heykel, totem, armağan, kadeh, kılıç, koku, mızrak, sıvı, kaynak.</i>	434
YER	<i>toprak, yer, mekân, kent, alan, yapı, kilise, tapınak, mabet, şehir, ev, mezar.</i>	150
SOYUT YAPILANMA	<i>ruh, değer, varlık, görev, güç, amaç, anlam, dava, din, inanç, vazife, yasa.</i>	142
GÖSTERGE	<i>metin, söz, sayı, rakam, öykü, simge, dil, harf, motif, sembol, sözcük, yazı.</i>	78
DOĞA	<i>ağaç, dağ, hayvan, ışık, ateş, inek, meyve, bitki, göl, nehir.</i>	65
ETKİNLİK	<i>savaş, tören, ritüel, cihat, yolculuk, ayin, banyo.</i>	52
İNSAN	<i>ana, baba, kişi, bakire, kadın.</i>	31
ZAMAN	<i>gün.</i>	14

Tablo 3 incelendiğinde, Tanım-1 kapsamında *kutsal* düşüm sözcüğünün sekiz farklı anlamsal ulamı tercih ettiği gözlemlenmektedir. Söz konusu tanımın “dini açıdan saygınlık/kıymetlilik” uzanımına sahip olması göz önüne alındığında, Türkçede dini bağlamda kutsallık atfedilen anlamsal içeriklerin son derece çeşitli olduğu söylenebilir. Bu kapsamda kutsallık kavramlaştırması en fazla NESNE ulamını tercih etmektedir: *Kitap, emanet, taş, su* ögeleri kutsallık özelliği atfedilen sıklığı en yüksek ögelerdir. Ulama ilişkin ögelerin dinsel yapılanmayı açıklama ya da inanç kapsamında gerçekleştirilen etkinliklerde ön plana çıkan araçlar olma işlevine sahip olduğu söylenebilir. Sıklık açısından ikinci sırada olan YER ulamında ise belirli bir coğrafya ya da mekâna kutsallık atfedilmesi eğilimi gözlemlenmektedir. *Toprak, yer, mekân, kent* ögeleri bu çerçevede karşılaşılma sıklığı en yüksek ögelerdendir. Söz konusu ögeler dini inancı yaşama bağlamında duygusal değeri yüksek olan uzamlara gönderimde bulunmaktadır. Tabloda SOYUT YAPILANMA içeriğine sahip *ruh, değer, varlık, görev* gibi ögelerin de sıklığı yüksek yapılardan olduğu gözlemlenmektedir. Dikkat çekici bir bulgu da özellikle yazılı metinler başta olmak üzere kutsallığın çeşitli göstergeler aracılığıyla aktarılmasıdır. Bu kapsamda *kutsal metin, kutsal söz, kutsal sayı, kutsal rakam, kutsal öykü* gibi kullanımlara rastlanmaktadır. Kutsallığın ifade edilmesi ve kutsal sayılan değerlerin aktarılması bağlamında söz konusu işaretler ön plana çıkmaktadır. Derlemde elde edilen bir başka bulgu da kutsallık ve DOĞA ulamı ilişkisidir. *Kutsal ağaç, kutsal dağ, kutsal hayvan, kutsal ışık* örüntüleri incelendiğinde doğaya ilişkin varlıkların kutsallıkla ilişkilendirilmesi de yaygın olarak değerlendirilebilecek bir eğilimdir. Bu ögeler çoğunlukla inanış çerçevesindeki önemli değerleri somutlaştırmaktadır. Kutsallık özelliği ETKİNLİK ulamında ise belirli bir dinsel inanışa yönelik gerçekleştirilen eylemler bütünü kapsamında değerlendirilebilir. Bu etkinliklerin bir kısmı (*tören, ritüel, ayin, banyo*) inanış gereği gerçekleştirilmesi gereken rutinelere gönderimde bulunurken bir kısmı da dini değerleri korumak için gerçekleştirilen eylemler (*savaş, cihat, yolculuk*) bağlamında karşımıza çıkmaktadır. Kutsallığa ilişkin diğer bir kavramlaştırma da İNSAN ulamı çerçevesinde şekillenmekte ve inanç ögesi olarak ön plana çıkan üstün özelliklere sahip kişilere gönderimde bulunmaktadır. Son olarak, sınırlı bir yapılanmaya sahip olsa da ZAMAN ulamı kapsamında *gün* eşdizimsel ögesine rastlanmaktadır. Söz konusu öge dinsel bağlamda gerçekleştirilen birtakım eylemlerin içerisinde bulunduğu zaman dilimi ile ilişkilendirilebilir.

Araştırma konusu düşüm sözcüğün Tanım-2 (“Tapınılacak veya yolunda can verilecek derecede sevilen, kutsi, mukaddes, lahut.”) çerçevesindeki anlam tercihi görünümüne Tablo 4’te yer verilmiştir.

Tablo 4. *Kutsal* Düşüm Sözcüğü/ATG (Tanım-2)

Ulam	E-Ö	f
SOYUT YAPILANMA	<i>aşk, acı, sevgi.</i>	13

Tablo 4 incelendiğinde düşüm sözcüğün en sınırlı kullanımının Tanım-2 kapsamındaki görünümü olduğu söylenebilir. Bu görünüm hem tercih edilen ulam sayısı hem de

eşdizimsel örüntü sayısı bağlamında diğer tanımlar kadar çeşitliliğe sahip değildir. Dügüm sözcük SOYUT YAPILANMA ulamında *aşk, acı ve sevgi* olmak üzere üç farklı eşdizimsel ögeyle örüntü kurabilmektedir. Söz konusu ögelerin düz anlamsal boyutuyla kullanıldığı ve *duygu* kavram alanı kapsamında ortak içlemsel özelliklere sahip olduğu söylenebilir.

Kutsal düğüm sözcüğünün Tanım-3 (“Bozulmaması, dokunulmaması, karşı çıkılmaması gereken, üstüne titrenilen.”) çerçevesindeki anlam tercihi görünümüne Tablo 5’te yer verilmiştir.

Tablo 5. *Kutsal* Dügüm Sözcüğü/ATG (Tanım-3)

Ulam	EÖ	f
SOYUT YAPILANMA	<i>devlet, ittifak, meslek, değer, görev, hak, iş, evlilik, koalisyon, kurum, amaç, varlık, dava, aile, anlam, gelenek, hizmet, ideoloji, makam, ödev, vazife, yasa, zafer.</i>	177
YER	<i>yer, toprak, mekân, kent, vatan, yurt, bölge, coğrafya, şehir.</i>	54
ETKİNLİK	<i>savaş, ziyaret, mücadele, çağrı.</i>	14
İNSAN	<i>kadın, adam, anne, insan.</i>	13

Tablo 5 incelendiğinde Tanım-3 kapsamında dört farklı ulam karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan SOYUT YAPILANMA ulamına rastlanma sıklığı diğerlerine göre daha fazladır. Söz konusu tanım içeriğinde “kıymetli ve korunması gereken” uzanımının yer aldığı düşünüldüğünde *devlet, ittifak, meslek, değer, görev* gibi kavramların Türkçenin anlam evreninde kutsallıkla eşleştirildiği ve büyük bir öneme sahip olduğu gözlemlenmektedir. Bu açıdan *kutsal* düğüm sözcüğünün dini söylemin dışında siyasi söylemi de yaygın olarak tercih ettiği söylenebilir. Ayrıca söz konusu ulam çerçevesinde *meslek, aile* gibi kurumsal bağlama sahip kavramlara da kutsallık atfedildiği elde edilen diğer bir bulgudur. Sıklığı yüksek bir ulam olarak YER ulamı incelendiğinde *yer, toprak, mekân* ögeleriyle karşılaşmaktadır. Bu da SOYUT YAPILANMA ulamında olduğu gibi söz konusu ulamda da siyasi söylem kapsamındaki kullanımların yaygın olduğunu göstermektedir. Ayrıca sıklık değeri çok yüksek olmasa da belirli bir eyleme gönderimde bulunan ETKİNLİK ulamı da kutsallıkla ilişkilendirilen diğer bir kavramsal yapılanmadır. Tanık tümceler incelendiğinde *savaş, mücadele, çağrı* eşdizimsel sözcükleri siyasi uzanımlar kapsamında değerlendirilebileceği söylenebilir. Tanım-3 çerçevesinde son olarak kutsallığın kişiye atfedildiği gözlemlenmektedir. Söz konusu ulamda kutsallık, siyasi söylemin dışına çıkabilmekte, sosyal roller ya da doğrudan insanın içkin özelliklerine ilişkin değişmeceli bir uzanımına sahip olmaktadır.

3.4. “Kutsal” Dügüm Sözcüğünün Anlam Ezgisi Görünümleri

Anlam ezgisi görünümleri düğüm sözcüğün çağrışım alanı, eşdizimsel ögelerin çağrışım alanı ve birlikte oluşturdukları örüntülerin çağrışım alanlarına bağlı olarak şekillenebilmektedir. Kendi çağrışımsal alanı olumlu olan *kutsal* düğüm sözcüğü ile eşdizimsel birliktelik sergileyen ögelerin çağrışım alanları Tablo 6’da yer almaktadır.

Tablo 6. Eşdizimsel Ögelerin Çağrışım Alanları

Tanım	ÇA	Eşdizimsel Öge
Tanım-1	+ ÇA	<i>armağan, değer, hazine.</i>
	- ÇA	<i>mezar, savaş.</i>
	YÇA	<i>ağaç, baba, emanet, gün, kitap, mekân, metin, ruh, söz, su, taş, toprak, tören, varlık, yer, yolculuk...</i>
Tanım-2	+ ÇA	<i>aşk, sevgi.</i>
	- ÇA	<i>acı.</i>
Tanım-3	+ ÇA	<i>anlam, hak, zafer.</i>
	- ÇA	<i>savaş.</i>
	YÇA	<i>devlet, görev, kadın, koalisyon, meslek, toprak, yer...</i>

Tablo 6 incelendiğinde Tanım-1 ve Tanım-3 düzeylerinde olumlu, olumsuz ve yansız çağrışım alanlarına sahip ögelere rastlanmaktadır. Her iki tanımda da yansız çağrışım alanına sahip ögelerin sıklığının yüksek olması dikkat çekmektedir. Tanım-2’de ise yansız çağrışım alanına rastlanmamakla birlikte olumlu ve olumsuz çağrışım alanlarına sahip ögeler karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 7’de *kutsal* düğüm sözcüğüne ilişkin eşdizimsel örüntülerin çağrışım alanları yer almaktadır.

Tablo 7. Eşdizimsel Örüntülerin Çağrışım Alanları

Tanım	ÇA	Eşdizimsel Örüntü
Tanım-1	+ ÇA	<i>kutsal ağaç, kutsal armağan, kutsal baba, kutsal değer, kutsal emanet, kutsal gün, kutsal hazine, kutsal kitap, kutsal mekân, kutsal metin, kutsal mezar, kutsal ruh, kutsal kutsal savaş, kutsal söz, kutsal su, kutsal taş, kutsal toprak, kutsal tören, kutsal varlık, kutsal yer, kutsal yolculuk...</i>
Tanım-2		<i>kutsal aşk, kutsal sevgi, kutsal acı.</i>
Tanım-3		<i>kutsal anlam, kutsal devlet, kutsal görev, kutsal hak, kutsal kadın, kutsal koalisyon, kutsal meslek, kutsal savaş, kutsal toprak, kutsal yer, kutsal zafer...</i>

Tablo 7 incelendiğinde eşdizimsel ögelerin çağrışım alanları farklı olsa da *kutsal* düğüm sözcüğünün taşıdığı olumlu ezginin eşdizimsel örüntüyü olumlu hale getirdiğini gözlemlemek mümkündür. Bu açıdan *kutsal* düğüm sözcüğü için, anlam ezgisi dinamiği oluşturmada düğüm sözcüğün kendi çağrışım alanının eşdizimsel ögelerle kıyaslandığında daha güçlü olduğu söylenebilir.

Öte yandan söz konusu örüntüler tanık tümce görünümüleriyle, geniş bir bağlama aktarıldığında ise anlam ezgisi oluşturma eğilimi yalnızca olumlu değerde kalmamakta, aynı zamanda yansız ve olumsuz ezgilere de rastlanmaktadır:

(14) “Ülkesinin yararlarını, bağımsızlık ve özgürlüğünü, dirlik ve düzenliğini korumayı kutsal bir görev bilir.” (W-EE09C3A-0597-1147)/Olumlu Anlam Ezgisi

(15) “O kutsal, sahte ışık çevresini kuşatmaya devam ediyordu.” (W-OA16B2A-0095-2340)/Olumsuz Anlam Ezgisi

(16) “Kutsal ağaç ve kutsal sular olarak kabul edilen bu mahaller, daha çok kısır ve çocuğu hasta olan kadınlar tarafından ziyaret edilmektedir.” (W-OH42C0A-0319-1180)/Yansız Anlam Ezgisi

Bu kapsamda, *kutsal* düğüm sözcüğünün olumlu çağrışımsal alana sahip olduğu, eşdizimsel yapılanmada birliktelik sergilediği ögelerin çağrışımsal alanları fark etmeksizin kendi olumlu değerini koruduğu söylenebilir. Buna karşın sözcüğün genişletilmiş bağlamsal durumlarda farklı anlam ezgisi kurabilme potansiyeline sahip olduğu da elde edilen bir diğer bulgudur.

4. SONUÇ

Bu çalışmada anlambilimsel bir profile ulaşmak amacıyla *kutsal* düğüm sözcüğünün eşdizimlilik, anlam tercihi ve anlam ezgisi görünümüleri TUD 3.0’den elde edilen veriler kapsamında betimlenmiştir. Düğüm sözcüğün eşdizimsel görünümüleri incelendiğinde *kutsal kitap* öbeğinin dikkat çekici derecede yaygın kullanıldığı gözlemlenmektedir. *Kitap* eşdizimsel ögesi bazı bağlamlarda semavi dinlerin kutsal metinlerine gönderimde bulunurken bazı bağlamlarda herhangi bir din çerçevesinde kaynak kabul edilen metinlerle ilişkilendirilmektedir. Ayrıca *kutsal kitap* birlikteliği ideolojik, akademik vb. bir disiplin çerçevesinde öne çıkan metinlere atıfta bulunarak değişmeceli anlamda kullanılma potansiyeli de kazanmaktadır. *Kutsal toprak, kutsal ruh, kutsal yer, kutsal görev* gibi sıklığı yüksek diğer yapılar incelendiğinde kutsallığın yalnızca dini değil, siyasi söylemle de dilsel düzleme çıktığı söylenebilir. Ayrıca

kutsallık *kutsal sanat, kutsal hak* gibi yaşamda büyük bir öneme sahip olan değerlerle de ilişkilendirilmektedir. Öte yandan, söz konusu düğüm sözcüğün metinlerarasılık ve göstergelerarasılık ilişkileri kurmaya son derece yatkın olduğu da elde edilen diğer bir bulgudur.

Düğüm sözcüğün anlam tercihi görünümüleri üç farklı tanım üzerinden incelenmiştir. “Güçlü bir dinî saygı uyandıran veya uyandırması gereken, kutsi, mukaddes.” tanımının dinsel açıdan önemli olan öğeleri kodladığı ve ulam açısından geniş bir yelpazeye sahip olduğu söylenebilir. *Kitap, emanet* gibi NESNE; *mekân, kent* gibi YER; *ruh, değer* gibi SOYUT YAPILANMA; *ağaç, dağ* gibi DOĞA ulamlarına dini bağlamda kutsallık atfedilmesi yaygın bir eğilim olarak değerlendirilmektedir. Yaygınlık açısından ikinci görünüm ise “Bozulmaması, dokunulmaması, karşı çıkılmaması gereken, üstüne titrenilen.” tanımıyla karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu tanım aracılığıyla “kıymetli ve korunması gereken” kavramlara yönelik bir kodlama yapılmaktadır. SOYUT YAPILANMA *ulamında devlet, meslek*; YER *ulamında toprak, mekân* öğeleri buna örnek olarak gösterilebilir. Anılan ulamlara ilişkin öğeler incelendiğinde kutsallık kavramının siyasi söylem oluşturma işleviyle dilsel düzleme çıktığını söylemek mümkündür. Düğüm sözcüğün “Tapınılacak veya yolunda can verilecek derecede sevilen, kutsi, mukaddes, lahut.” tanımı kapsamında sınırlı eşdizimlilik görünümüne rastlanmıştır. Tanım çerçevesinde SOYUT YAPILANMA *ulamıyla aşk, acı, sevgi* olmak üzere üç farklı eşdizimsel öğeye rastlanmaktadır. Söz konusu öğeler *duygu* kavram alanında ortak bir işleme sahiptir. Bu kapsamda, *kutsal* düğüm sözcüğünün anlam tercihi görünümüleri doğrultusunda altı farklı kavramsal sema belirlenmiştir:

- Nesneye atfedilen kutsallık
- Mekâna atfedilen kutsallık
- Kişiyeye atfedilen kutsallık
- Doğaya atfedilen kutsallık
- Eyleme atfedilen kutsallık
- Soyut bir niteliğe atfedilen kutsallık

Son olarak, *kutsal* düğüm sözcüğü anlam ezgisi kurma açısından ele alındığında ise sözcüğün, birliktelik sergilediği eşdizimsel ögenin çağrışımsal alanı fark etmeksizin daha baskın bir atmosfer oluşturduğu ve olumlu çağrışımsal alanını örüntünün tamamına aktardığı gözlemlenmektedir. Öte yandan düğüm sözcüğün bağımlı dizin görünümüleri incelendiğinde ise bağlama olumlu, olumsuz ve yansız anlam ezgileri aktarabildiği elde edilen diğer bir önemli bulgudur.

KAYNAKÇA

Aksan, Y. vd. (2012). “Construction of the Turkish National Corpus (TNC). In Proceedings of the Eight International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC 2012)”. İstanbul. Türkiye. <http://www.lrec-conf.org/proceedings/lrec2012/papers.html>.

Bednarek, M. (2008). “Semantic Preference and Semantic Prosody re-examined”. *Corpus Linguistics and Linguistic Theory*. 4 (2), s. 119–139.

Firth, J. R. (1951). “Modes of Meaning”. *Papers in Linguistics 1934–1951*. (Edt: J. R. Firth). London: OUP. s. 190–215.

Geeraerts, D. (2010). *Theories of Lexical Semantics*. Oxford: Oxford University Press.

Glesne, C. (2013). *Nitel Araştırmaya Giriş*. (Çev. A. Ersoy ve P. Yalçınoglu) Ankara: Anı Yayıncılık.

Gündoğdu, A. E. (2018). *Sözcük Anlambilimi Açısından Türkçede Sıfatlar: Anlam Tercihi ve Söylem Ezgisi Görünümleri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Hoey, M. (2000). “A World Beyond Collocation: New Perspectives on Vocabulary Teaching”. *İçinde: Teaching Collocations*, (Edt. M. Lewis). Hove: Language Teaching Publications. s.224-245.

- McCardell D. R. (1995). “A Lexical Semantic and Statistical Approach to Lexical Collocation Extraction for Natural Language Generation”. *AI Magazine*. 16 (4).
- McEnery, T. ve Hardie, A. (2012). *Corpus Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Partington, A. (1998). *Patterns and Meanings: Using Corpora for English Language Research and Teaching*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Saussure De F. (1985). *Genel Dilbilim Dersleri*. (Çev: Berke Vardar). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Scott, M. ve Tribble, C. (2006). *Textual Patterns: Key Words and Corpus Analysis in Language Education*. Amsterdam: John Benjamins.
- Seretan, V. (2011). *Syntax-based Collocation Extraction, Text, Speech and Language Technology*. Berlin: Springer.
- Sinclair, J. (1991). *Corpus, Concordance, Collocation*. Oxford: Oxford University Press.
- Sinclair, J. (1992) *Collins COBUILD English Usage*. London: HarperCollins.
- Sinclair, J. (2004). “The Lexical Item. Trust the Text”. *Language, Corpus and Discourse*. (Edt. J. Sinclair). New York: Routledge.
- Stubbs, M. (1995). “Collocations and Semantic Profiles: on the Cause of Trouble with Quantitative Studies”. *Functions of Language*. 2 (1), s. 23-55.
- Stubbs, M. (2001a) “Texts, Corpora, and Problems of Interpretation: a Response to Widdowson”. *Applied Linguistics*. 22. s. 149-172.
- Stubbs, M. (2001b). *Words and Phrases Corpus Studies of Lexical Semantics*. Oxford: Blackwell.
- Stubbs, M. (2002). “Two Quantitative Methods of Studying Phraseology in English”. *International Journal of Corpus Linguistics*. 7(2). s. 215-44.
- TDK, (2011) *Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

EXTENDED ABSTRACT

The process of framing a linguistic structure in terms of semantics is carried out by revealing the various contextual orientations of the research unit and describing its relationship with other items in the same linguistic system in detail. In this respect, the investigation of various patterns in the natural language system of a unit whose semantic profile is desired to be reached is one of the preliminary steps in the framing process. This study aims to reveal the semantic profile of the node word *kutsal*, which is considered as a cultural word, and in this context, the collocation, semantic preference and semantic prosody aspects of the node word are examined on a corpus basis. In the process of describing the systematic aspects of a particular structure, the most important motivation for this study to be corpus-based is that corpus are reliable data sources.

Descriptive method was used in the research. Studies within the scope of descriptive design aim to reveal an existing phenomenon or situation rather than measuring situations based on variables such as cause and effect. The obtained data were analyzed by thematic analysis, which is a method of content analysis. In this study, [ADJECTIVE+NOUN] patterns in collocation theme; in the theme of semantic preference, the categories of OBJECT, PLACE, ABSTRACT STRUCTURING, SIGN, NATURE, ACTIVITY, HUMAN, TIME; in the theme of semantic prosody, *positive semantic prosody*, *negative semantic prosody*, *neutral semantic prosody* codes were used. The data set of the research consists of written texts in the Turkish National Corpus 3.0 (TUD 3.0) database. During the data collection process, the node word was searched in the corpus interface and concordances were obtained as a result of the query. During the creation of the data set, 2000 of them were randomly selected out of a total of 3415 views. After the creation of the data set, the process of coding-categorizing the obtained data started. In the study, especially in the coding of prosody patterns, when a single sentence is not sufficient in terms of semantic integrity, the witness sentence display option was used. The data were limited to the qualifying aspects of the adjective, and the predicate ones were excluded from the study. Before revealing the semantic patterns of the research node word, its lexical appearances were examined in order to determine its semantic boundaries. When the definitions in the dictionary and the witness sentences in the corpus were semantically matched, it was observed that Definition-1 and Definition-4 had common intensional features that could not be separated, therefore, these definitions were combined and the research proceeded through three different definition levels.

When the collocations of the node word are examined, it is observed that *the kutsal kitap* phrase is used remarkably widely. While the collocation element of *the kitap* refers to the sacred texts of the monotheistic religions in some contexts, in some contexts it is associated with the texts accepted as a source within the framework of any religion. In addition, the unity of *the kutsal kitap* gains the potential to be used in a figurative sense by referring to the texts that stand out within the framework of a discipline such as ideological and academic. When other structures with high frequency such as *kutsal toprak*, *kutsal ruh*, *kutsal yer*, *kutsal görev* are examined, it can be said that holiness is not only religious but also linguistically leveled with political discourse. In addition, holiness is associated with values that have a great importance in life, such as *kutsal sanat*, *kutsal hak*. On the other hand, it is another finding that the node word in question is highly prone to establishing intertextual and intersemiotic relations. In this context, patterns such as *the Kutsal Ruh*, *the Kutsal Kitap*, *the kutsal ateş*, *the kutsal emanet* have various religious, historical, sociological and mythological references.

In line with the meaning preference aspects of the node word, six different conceptual schemes have been identified as holiness attributed to the object, holiness attributed to the place, holiness attributed to the person, holiness attributed to nature, holiness attributed to action, and holiness attributed to an abstract quality. Finally, when the node word is considered in terms of establishing a semantic prosody, it is observed that the word creates a more dominant atmosphere regardless of the associative field of the collocational item with which it is associated and transfers the positive associative field to the whole pattern. On the other hand, when the concordance appearances of the node word are examined, it is another important finding that it brings positive, negative and neutral semantic prosody to the context.